

توضیحاتی در خصوص رشد اقتصادی نیمه نخست سال ۱۳۹۶

بر اساس محاسبات اولیه و مقدماتی، تولید ناخالص داخلی کشور در نیمه نخست سال ۱۳۹۶ (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰) به ۳۵۳۹/۱ هزار میلیارد ریال رسیده است که در مقایسه با رقم دوره مشابه سال قبل (۳۳۸۷/۰ هزار میلیارد ریال)، ۴/۵ درصد افزایش یافته است. لازم به ذکر است که رشد تولید ناخالص داخلی در سه ماهه دوم سال ۱۳۹۶ نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۵، معادل ۴/۶ درصد می باشد.

حسب روال معمول، آخرین داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز جهت محاسبه رشد اقتصادی از منابع آمار رسمی مربوطه از قبیل وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نفت، طرح آماری کارگاه‌های بزرگ صنعتی و طرح آماری فعالیت‌های بخش ساختمان (اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی)، وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت نیرو دریافت گردیده است. همچنین در گروه خدمات نیز متناسب با هر یک از فعالیت‌ها، از منابع آماری و شاخص‌های قیمت مرتبط با موضوع استفاده شده است.

بررسی سهم فعالیت‌های مختلف اقتصادی در افزایش تولید ناخالص داخلی نشان می‌دهد که در نیمه نخست سال ۱۳۹۶ ارزش افزوده فعالیت‌های "نفت"، "حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات"، "بازرگانی، رستوران و هتلداری"، "صنعت" و "برق، گاز و آب" به ترتیب با سهمی معادل ۱/۳، ۰/۷، ۰/۵، ۰/۵ و ۰/۵ واحد درصد از رشد اقتصادی، نقش عمده‌ای در افزایش روند رشد تولید ناخالص داخلی ایفا نموده اند. در مقابل ارزش افزوده فعالیت "خدمات اجتماعی، شخصی و خانگی"، با سهمی معادل ۰/۱- واحد درصد از رشد، نقش کاهنده‌ای در تولید ناخالص داخلی در دوره مورد بررسی داشته است.

آخرین آمار و اطلاعات دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی نشان می‌دهد که برآورد مقادیر تولید محصولات زراعی، باغی و دامی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال قبل به ترتیب از رشدی معادل ۰/۳، ۶/۵ و ۵/۸ درصد برخوردار خواهد بود. بر این اساس در شش ماهه اول سال ۱۳۹۶ و بر اساس محاسبات فصلی، رشد ارزش افزوده گروه کشاورزی (به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۰)، نسبت به دوره مشابه سال قبل ۴/۲ درصد افزایش یافته است.

بر اساس محاسبات اولیه، ارزش افزوده گروه نفت در نیمه نخست سال ۱۳۹۶ به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰ به میزان ۷۹۱/۱ هزار میلیارد ریال برآورد می‌گردد که گویای رشد ۵/۸ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل می‌باشد. نتایج حاصل از

محاسبات مقدماتی در این زمینه نشان می دهد که افزایش نرخ رشد ارزش افزوده این گروه، به طور عمده ناشی از افزایش نرخ رشد تولید و صادرات نفت خام، تولید میعانات گازی، تولید فرآورده های پالایشگاهی و نیز افزایش تولید و صادرات گاز طبیعی نسبت به دوره مشابه سال قبل بوده است.

در بخش صنعت، شاخص تولید کارگاه های بزرگ صنعتی (که حدود ۷۰ درصد ارزش افزوده بخش صنعت را پوشش می دهد) در شش ماهه اول سال ۱۳۹۶ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۴/۹ درصد افزایش یافته است. از مجموع ۲۴ رشته فعالیت صنعتی در نیمه نخست سال ۱۳۹۶، سیزده رشته فعالیت با (ضریب اهمیت ۸۸/۷ درصد)، دارای رشد مثبت بوده است. همچنین ۳/۷ واحد درصد از رشد ۴/۹ درصدی شاخص تولید کارگاه های بزرگ صنعتی (در شش ماهه اول سال ۱۳۹۶) به ترتیب مربوط به فعالیت صنایع تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر، صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی و صنایع تولید فلزات اساسی بوده است.

در بخش "ساختمان"، ارزش سرمایه گذاری بخش خصوصی در ساختمان مناطق شهری به قیمت های جاری در شش ماهه اول سال ۱۳۹۶ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۱۲/۶ درصد افزایش یافته است. با اعمال شاخص های قیمتی متناظر و تعدیل ارزش افزوده ساختمان های خصوصی به قیمت های جاری و همچنین با احتساب ارزش افزوده ساختمان های دولتی، نرخ رشد بخش "ساختمان" به قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰ در حدود ۰/۶ درصد برآورد می گردد.

برآوردهای مقدماتی نشان می دهد که بخش عمده رشد اقتصادی ۴/۶ درصدی طی سه ماهه دوم سال ۱۳۹۶ مربوط به گروه خدمات با سهمی معادل ۱/۸ واحد درصد از رشد اقتصادی بوده است. محاسبات اولیه نشان می دهد که ارزش افزوده فعالیت های گروه "کشاورزی"، "نفت"، "صنایع و معادن" و "خدمات" به ترتیب از رشدی معادل ۴/۳، ۵/۷، ۴/۸ و ۳/۹ درصد طی سه ماهه دوم سال ۱۳۹۶ برخوردار بوده اند؛ این در حالی است که رشد این فعالیت ها در فصل اول سال جاری به ترتیب ۴/۰، ۵/۹، ۴/۲ و ۳/۸ درصد بوده است. لازم به ذکر است که طی سه ماهه دوم سال ۱۳۹۶ بخش ساختمان به عنوان زیربخش گروه صنایع و معادن، از رشد مثبت برخوردار بوده است. رشد بخش ساختمان طی سه ماهه دوم سال ۱۳۹۶ معادل ۳/۱ درصد می باشد.

نگاهی به ارقام اجزای هزینه نهایی (طرف تقاضای اقتصاد) در نیمه نخست سال ۱۳۹۶ (به قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰) نیز نشان می دهد که اقلام مصرف خصوصی، مصرف دولتی و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به ترتیب از رشدی معادل ۳/۷، ۳/۵ و ۰/۱

درصد برخوردار بوده‌اند. محاسبات مقدماتی شش ماهه اول سال ۱۳۹۶ نسبت به دوره مشابه سال قبل، نشان دهنده افزایش نرخ رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به میزان ۰/۱ درصد می باشد. تشکیل سرمایه ثابت ناخالص متشکل از دو بخش ماشین آلات و ساختمان است. تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ساختمان در نیمه نخست سال ۱۳۹۶ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۰/۶ درصد افزایش یافته و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ماشین آلات نیز طی دوره زمانی مذکور نسبت به دوره مشابه سال قبل ۰/۹ درصد کاهش یافته است. کاهش واردات کالاهای سرمایه ای در نیمه نخست سال ۱۳۹۶ نسبت به دوره زمانی مشابه گذشته، مهمترین عامل در خصوص کاهش نرخ رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین آلات است.

در حوزه تجارت خارجی و بر اساس برآوردهای اولیه، صادرات و واردات کالاها و خدمات طی شش ماهه اول سال ۱۳۹۶ (به قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰) و نسبت به دوره مشابه سال قبل به ترتیب از نرخ رشد ۴/۳ و ۱۱/۴ درصدی برخوردار بوده‌اند.

بررسی ارقام هزینه نهایی (به قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰) در فصل دوم سال ۱۳۹۶ نیز نشان می دهد که اقلام مصرف خصوصی، مصرف دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و صادرات و واردات کالاها و خدمات به ترتیب از نرخ رشد ۳/۲، ۴/۱، ۱/۴، ۷/۳ و ۸/۳ درصدی برخوردار بوده‌اند. به عبارت دیگر، روند رشد کلیه اقلام هزینه نهایی در فصل دوم سال ۱۳۹۶ مثبت بوده است.

لازم به یادآوری است که عمده ترین منابع آماری به منظور محاسبه اقلام هزینه ناخالص داخلی را منابعی نظیر طرح آماری بودجه خانوار در مناطق شهری ایران (اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی)، پرداختی های خزانه داری کل کشور (وزارت امور اقتصادی و دارایی)، آمار صادرات و واردات گمرک جمهوری اسلامی ایران و آمار تراز پرداخت های خارجی کشور (بانک مرکزی) تشکیل می دهند.

در خاتمه خاطر نشان می سازد، ارقام حسابهای ملی شش ماهه اول سال ۱۳۹۶ بر اساس برآوردهای اولیه حاصل از محاسبات فصلی تنظیم شده و در معرض تجدید نظر قرار دارد.